گوزل آناطولی

□□□□□

سوکیلی آناطولیمزك احتوا ایتدیکی برچوق کوزللکلر وارکه بزه تمامیله مجهول قالمش ... وطنمزك بوخارقه‌لرینی مع التأسف بیلمیورز. مملکتی کزن ارباب علم و قلم پك آز. بوکبی طبیعی خارقه‌لری کورنلرده بونلره براهمیت عطف ایتمه‌مشلر دییه‌مه‌جکم، فقط بوخارقه‌لری بیلدیرمك، طانتدیرمقده‌کی فائده‌لری آکلایه‌مدقلری ایچین مشاهده‌لرینی تصویره حاجت کورمه‌مشلر. تورکلرك اك مشهور سیاحی اولیا چلبی بیله بو قدر کزمش، طولاشمش؛ فقط سیاحتنامه‌سنده هر حالده کورمش اولمسی اقتضا ایدن خوارق طبیعیه‌یه پك جزئی بر یر آییرمش. حالبوکه مملکتمزده دنیانك اك شایان حیرت مناظر طبیعیه‌سی موجود. دکزلی جوارنده‌کی پاموق قلعه، منظره و هیبت اعتباریله یکی زه‌لاندك روئوماهانا ترسبات کلسیه‌سندن هیچ اشاغی دکل. هله غربی آناطولیده قدمانك «قاپادوکیا» (۱) دیدکلری ساحه‌ده اورکوب حوالیسی، حکومات متحدهٔ آمریقاده روشوز طاغلری آره‌سنده‌کی (یلله‌ستوون پارق) قدر غریبه‌لرله مملو برخطه. یلله‌وستوون پارقك شهرتی جهان ایچون معلوم. هرسنه بیکلرجه سیاح جلب ایدن بو خارقه‌لر مجموعه‌سنه آمریقالیلر «ملی پارقمز» اسمنی ویرمشلر. بیوك اعتنالرله بو اراضیی محافظه‌یه چالیشیورلر. بزم بدبخت آناطولیمزده بویله ملی پارقلردن کیم بیلیر نه‌قدری وار؟ فقط مع التأسف بز، کندمز، کندی مملکتمزده‌کی بو خارقه‌لری بیلمیورز.

ارکوب خارقه‌لرینك ایلك توصیفنی بوندن ایکی عصر اول پول لوقاس (۲) ك یازمش اولدیغی خاطره‌لرده کوریورز: لوقاس آوانوس (۳) قیزیل ایرماغك کچید ویردیکی یردن نصل کچدکلرندن بحث ایتدکدن صوکره دییورکه:

«نهرك قارشی یقه‌سنه چیقدیغمز وقت بردن کوزمه چارپان مبانی عتیقه بنی بیوك بر حیرته القا ایتدی. بودقیقه‌یی هر تخطر ایتدیکم وقت دائما عینی حسك تحت تأثیرنده قالیورم. بو آنه‌قدر پك چوق سیاحتلر ایتمش، فقط بویله برمنظره نه کورمش نه‌ده ایشتمش ایدم. اوکده ایناتیلمیه‌جق قدر چوق اهراملر صره‌لانیوردی. یوکسکلکلری مختلف اولان بو اهراملرك هپسی یکپاره قایادن یاپلمش و ایچلرنده دهلیزلر اویولمشدی. هربرینك کنیش برقاپوسی، کوزل مردیونلری واردی. هر طرفده آچیلمش اولان پنجره‌لر بوتون اوطه‌لری تنویر ایدییوردی. اوزون مدت بو اهراملرك اصل وجوده کتیریلمش، باخصوص هانکی ایشده قوللانلمش اولدیغنی دوشوندم. چونکه بونلر ایکی اوچیوزدن عبارت دکلدی.

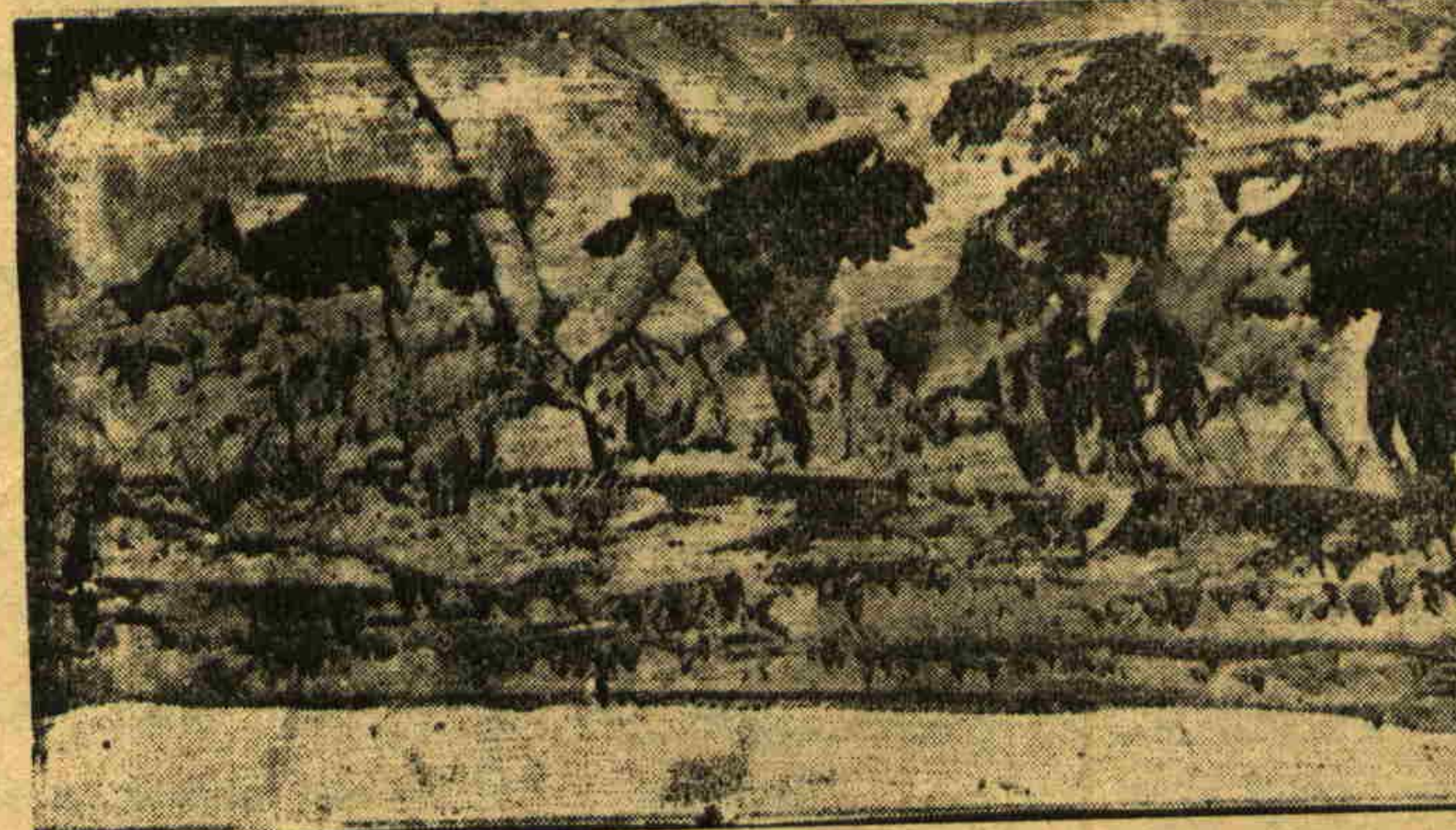

اورکوب حوالیسنده کورولن خارقه‌نما منظره‌لردن براهرام تارلاسی

پریلر مملکتی

□□□□□

بری دیکرندن آز بر مسافه‌ده اوزانمق اوزره هرحالده ایکی بیکدن فضله اهرام کلیشی کوزل طاغتلمش، سرپلمش ایدی.»

اوزمانلر لوقاسك بو تصویرینه کیمسه ایناتمامش کذب و مبالغه‌یه عطف ایدیلمش و فرانسه قرالنك بر سرسمك سیاحتی ایچون کیسه‌سندن پول اکرام ایده‌رده بولنمسی پك معناسز کورولمشدی. بو تردد اوزرینه قرال، اوزمان باب عالی نزدنده‌کی سفیری موسیو Deslus ه سیاحك توصیفاتی حقنده تحقیقات اجراسنی امر و اشعار ایلدیکی کبی انکلتره حکومتی‌ده قونسلوسی موسیو Chérac واسطه‌سیله مسئله‌یی تحقیق ایتدیرمش ایدی. فقط بو تحقیقاتدن لوقاسك افاداتنده یالان اولمدیغی اوکرنیله‌رك موی الیه تکرار ایکنجی بر سیاحت اجراسنه مأمور ایدلمشیدی. لوقاس بو ایکنجی سیاحتدن عودتنده بو اهراملرك اولجه ظن ایتدیکندن پك چوق اولدیغنی بیلدیریور؛ فقط بونلرك نه اولدیغنی بر درلو ایضاح ایده‌میوردی.

اوزماندن بری بو خارقه حقنده بعض اوروپالی سیاحلر دها زیاده معلومات ویردکلری کبی فنك ترقیسی سایه‌سنده، بوغریب مناظرك اسباب و طرز حدوثنی اکلامق‌ده ممکن اوله‌بیلمشدر. فی الحقیقه لوقاس و معاصرلری ایچون ایضاحی غیرممکن اولان بوخارقه‌لرك منشألی بزه بوکون (علم ارض) پك قولایجه ارائه ایده‌بیلیر.

بو خارقه‌لری احتوا ایدن ارکوب ساحه‌سی آناطولینك مرکزنده ۲۰ : ۲۵ فرسخ طولنده منتظم بر یایلادر. بو یایلا شرقده مشهور ارجیش یانار طاغندن برصره حفره‌لرله آیرلمشدر. جنوبده سوغمش بر دیکر وولقان اولان حسن طاغنه یماتیر، شمالده قیزیل ایرماغك طار وادیسیله نهایت بولور. غربده ایسه حس اولونماز بر صورتده میلی عارضه‌سنی غائب ایده‌رك قوچ حصار کولی اطرافنده‌کی طوزلی چوله منقلب اولور.

بحث ایده‌جکمز بو خارقه‌لره حدودك خارجنده تصادف ایدلمیه‌جکی ظن ایدلمه‌ملیدر. آناطولینك بو قسمنه پك خصوصی بر کوزللك بخش ایدن بو خارقه‌لره بو ساحه‌نك همان هر طرفنده، باخصوص ارجیش طاغی حوالیسنده تصادف ایدیله بیلیر ایسه‌ده بو تحدید ایتدیکمز یرده بونلر هم نادردر هم هردرلو خیالك فوقنده بر وسعت ارائه ایتمکده‌درلر.

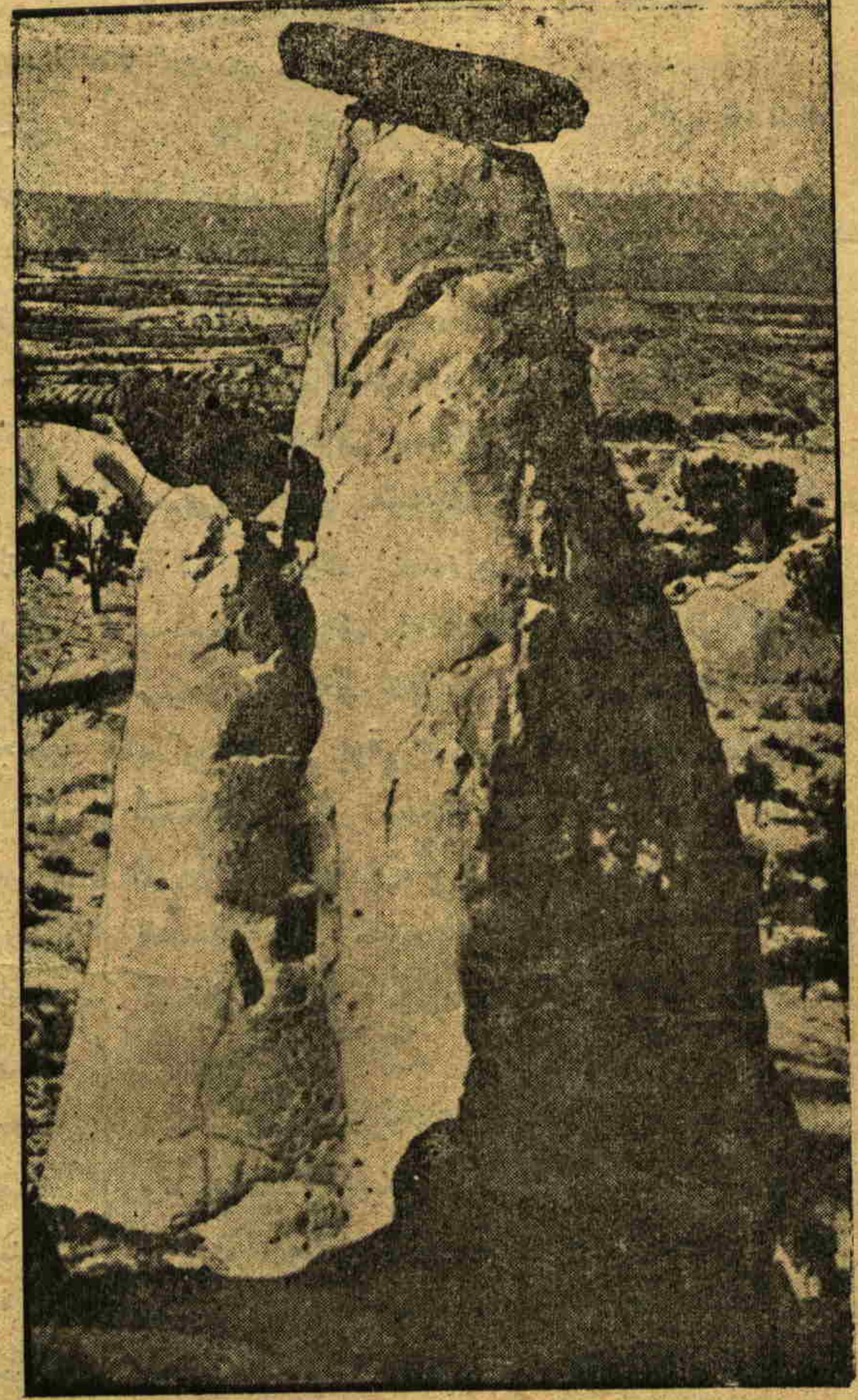

ماچان یایلاسنده کوروان رنکارنك سیوری
قیالردن برقاچی

---

[۱] سیواس ولایتیله مرعش، قیصری، نیکده، قیرشهر و یوزغاد حوالیسنی احاطه ایدر غربی آناطولینك قسم وسطیسی قاپلایه‌رق شمالاً قره دکزه قدر ممتد اولور. قزیل و یشیل ایرماق حوضه‌لرینی محتوی بولنور.

[۲] Paul Lucas؛ فرانسز سیاحی، آثار عتیقه متخصصی، روئنلی (۱٦٦٤-۱۷۳۷)

[۳] آوانوس

تورکك الهیسی

محرری : نامراده نامی

بسته‌کاری : موسی ثریا

صارمش ماتم بولوری،
ساز بکزلی اوولری،
بوینی بوکوك یوولری،
سن حمایه ایت یاربی.

نه بر یازیق دیین بزه،
نه سس ویرن سسمزه،
حضورکده کلدك دیزه،
سندن عنایت یاربی.

هرچهره بزه یابانجی،
باری سن بر پارچه آجی،
سورونودورمه آلتون تاجی،
بزه یاردیم ایت یاربی..

بر کون صباح اولور دیه،
قاتلاندق هر اشکنجه‌یه،
بوقلا کتلی کیجه‌یه،
ویر بر نهایت یاربی..

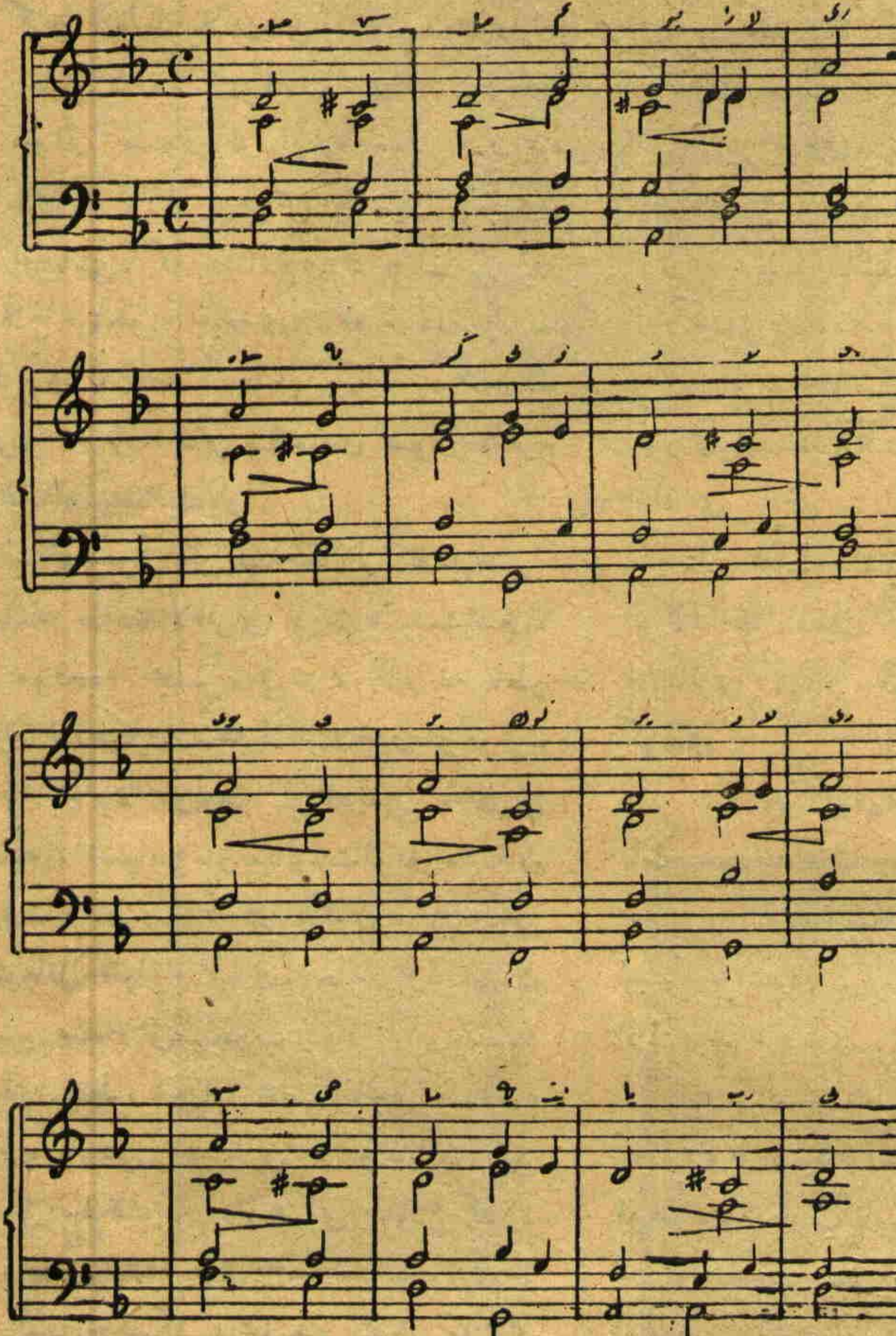

ارکوب ساحه‌سنده نظر نه طرفه توجیه ایدیلیرسه ایدیلسین هر آدیمده یکی و حیرت افزا برحادثه قارشیسنده قالیرسکز. بعض یرلرده اوزون وصوك درجه‌لرده منتظم طار وادیلر کورولور. جدارلری یکپاره، دوم دوز اولان بو وادیلر ۱۰۰ : ۲۰۰ مترو درینلکده مالکدرلر. کنارلری عادتا اسکی برشهرك قلعه دیوارلری کبی منتظم و دیکدر. اصل خارقه یایلانك اوزرنده‌در. بوراده یپرتیلمش، پارچه‌لانمش اولان قایالر بیك درلو غریب شکللر آلیر. مخروطلر، اهراملر، ایکنه‌لر، ستونلر، اویمه‌لی قیالر، قلعه‌لر، برجلر، مناره‌لر توصیفی مشکل بر قاریشقلق ایچنده توالی ایلر. بعضاً انسان کندینی بیوك برشهرك خرابه‌سی اوکنده ظن ایدر؛ هر طرفده ییقیلان دیوارلرك بقیه‌لری، یاخود قبه‌لری سوکولمش بنالر، یاخود خرابه حالنده قبه‌جکلر.. بوراده طبیعی اویولمش برقاپو، اوته‌ده برچوق دلیکلرله سوسلو برجبهه. دها اوزاقده دوکونتیلر آره‌سندن بردن فیرلایان برقاچ سیوری اوق، یاخود بر قاچ بیوك قبه. بعضاً قایا تك برشکل حالنده کورولور: یالکز مخروطلر اوزانیر... و بو دها زیاده نظره چارپان برشکل کوستریر. بوراده انسان کندینی برشهر اوکنده دکل فقط بر اردو خیمه‌کاهی مواجهه‌سنده ظن ایدر. بونلره اك زیاده (ماچان Matchan) جوارنده تصادف ایدیلیر. بویوکلکلری مختلف: کیمی آدم بوینده؛ اکثریسی ۱۰، ۲۰، ۳۰ مترو ارتفاعنده، بعضیلری مناره‌لر قدر یوکسك... فقط هپسی بیوك کوچوك کلیشی کوزل سرپلمش بعض یرده سیرك، بعض یرده صیق. بعضاً بربرلرینه اوقدر صوقولورلرکه عادتا قارمه قاریشیق اولمش، اینجه اوجلرله دیکنلی تك برکتله حالنه کیرمشلردر. عجبا بو سیوری تپه‌جکلردن نه قدر وار؟ بیکلرجه‌می، یوزبیکلرجه‌می؟ کویلیلره صورسه‌کز ایکی اوچ یوز بیك دیرلر... بلکه‌ده مبالغه دکل. چونکه بونلر آقشاملره قدر اوزانیر. بو منظره قارشیسنده کوز قماشیر باش دونر.. عجبا حقیقی بر منظره قارشیسنده‌می‌یم؟ یوقسه غریب بر رؤیامی کورویورم دییه شبهه ایتمه‌مك ممکن دکلدر. شکللرك ویردیکی سحرآمیز تأثیره رنکلر ده قاریشمشدر. بوراده قایا اکثریتله پك پارلاق بربیاضلغه مالك عادتا تباشیر کبی. فقط آره صره بو اندفاعی ثوف مختلف رنکلرده

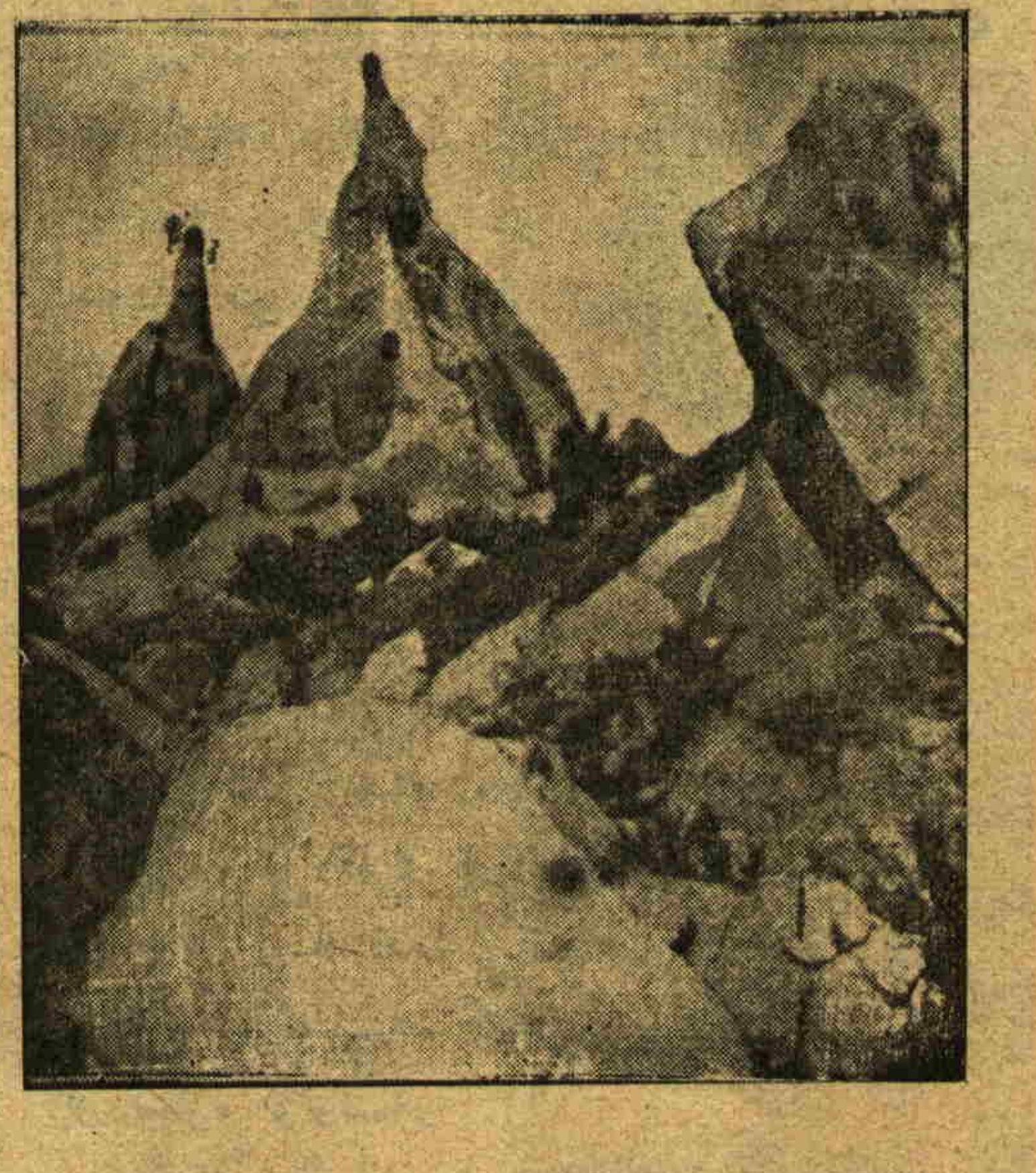

اهراملردن برینك یاقیندن کورونوشی